

રમજાનુલ મુખારકના રોજા

રમજાનના રોજા ફરજ છે. તેનો ઈન્કાર કુઝ છે. આ ઈસ્લામની ફરજ ઈબાદતમાંથી એક મહાન ઈબાદત છે. અલ્લાહ તૂઆલાએ કુર્અન-મજૂદમાં ફરમાવ્યું છે :

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلِيَصُمُّمْهُ ﴾ ١٨٥ ﴿البقرة: ١٨٥﴾

અનુવાદ : “રમજાન એ મહિનો છે, જેમાં કુર્અન અવતરિત કરવામાં આવ્યો, જે મનુષ્યો માટે સરાસર માર્ગદર્શન છે અને એવા સ્પષ્ટ શિક્ષણ પર આધારિત છે, જે સીધો માર્ગ બતાવનાર તેમજ સત્ય અને અસત્યના ભેદને ખોલીને મૂકી દેવાવાળો છે. તેથી હવે જે વ્યક્તિ આ મહિનો પામે તેના માટે અનિવાર્ય છે કે આ પૂરા મહિનાના રોજા રાખે.” (સૂર: બકરહ, આ. ૧૮૫)

રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفرَ لَهُ مَا تَقدَّمَ مِنْ ذَنْبٍ»

અર્થાત્, જેણે ઈમાનની હાલતમાં અલ્લાહથી સવાબની નિયતથી રમજાનના રોજા રાખ્યા તેના અગાઉના ગુનાઓ માફ કરી દેવામાં આવે છે. (મુતાફિક અલયહિ)

બીજી હદીસમાં ફરમાવ્યું : રમજાનની પહેલી રાત્રે જ શૈતાનો અને વિદ્રોહી જીશોને કેદ કરી લેવામાં આવે છે અને જહનમના દરવાજા બંધ કરી દેવામાં આવે છે, ત્યાં સુધી કે એક દરવાજો પણ ખુલ્લો નથી રહેતો અને જન્મતના બધા દરવાજા ખોલી દેવામાં આવે છે, ત્યાં સુધી કે એક દરવાજો પણ બંધ રહેવા દેવામાં આવતો નથી અને પોકારનાર એલાન કરે છે કે હે ભલાઈના ચાહવાવાળા ! આગળ વધ અને હે બૂરાઈને ચાહવાવાળા ! પાઇળ હટ.

અલ્લાહ તૂઆલા દરેક રાત્રે જહનમમાંથી ઘણા લોકોને આજાદ કરે છે. (તિરમિઝી, હાકિમ) રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ શાબાનની છેલ્લી રાત્રે ખુલ્લો (પ્રવચન) આપતાં રમજાન વિશે ફરમાવ્યું :

«وَهُوَ شَهْرُ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ، وَوَسْطُهُ مَغْفِرَةٌ، وَآخِرُهُ عِنْقٌ مِنَ النَّارِ»

અર્થાત્, આ એવો મહિનો છે, જેનો આરંભિક ભાગ રહેત (દયા) છે, વચ્ચેનો ભાગ મગફિરત (ગુનાઓથી માફી) છે અને છેલ્લો ભાગ જહનમથી મુક્તિ છે. (બયહકી, ઈજને હબાન, ઈજને ખુજેમા)

રમજાનના રોજા ઈસ્લામના અરકાન (મૂળ ઘટકો)માંથી એક કુદ્દન છે, તેથી જો કોઈ વ્યક્તિ કોઈ ઉચિત કારણ વગર તેને છોડી દે, જ્યારે કે તેના મહત્વને તે સારી રીતે જાણતો હોય, તો અલ્લાહ તૃઆલા આવા વ્યક્તિથી કઠોર ડિસાબ લેશે અને જો તે પાછળથી આખું જીવન તેની કર્તા (પૂર્તિ) કરે છે, પરંતુ એ કર્તા કરવું તેના માટે નિરર્થક છે, તદ્દન કબૂલ કરવામાં આવશે નહીં.

રોજા ક્યારે શરૂ કરવામાં આવે ?

રમજાનનો ચંદ્ર જોઈને રમજાનના રોજા શરૂ કરવામાં આવશે. જો રમજાનનો ચંદ્ર જોવામાં ન આવે, તો શાબાનના ગીસ દિવસ પૂરા કરવામાં આવશે અને પછી રોજા શરૂ કરવામાં આવશે. રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«لَا تَصُومُوا حَتَّىٰ تَرَوْهُ اَهْلَالَ وَلَا تُفْطِرُوْا حَتَّىٰ تَرَوْهُ فَإِنْ غَمْ عَلَيْكُمْ فَاقْبُرُوْا لَهُ»

અર્થાત્, રમજાનનો ચંદ્ર જોયા વગર રોજા શરૂ ન કરો અને એ રીતે ચંદ્ર જોઈને જ રોજાનું સમાપન કરો અને જો વાદળ હોય તો ગીસની ગણતરી પૂરી કરો. (મુત્તાફિક અલયહિ)

બીજી હટીસમાં ફરમાવ્યું :

«الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، فَلَا تَصُومُوا حَتَّىٰ تَرَوْهُ، فَإِنْ غَمْ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثَيْنَ»

અર્થાત્, મહિનો ૨૯ નો પણ હોય છે, તેથી જ્યાં સુધી ચંદ્ર જોઈ ન લો ત્યાં સુધી રોજા શરૂ ન કરો અને જો વાદળ હોય તો ૩૦ ની ગણતરી પૂરી કરો. (મુત્તાફિક અલયહિ)

રોજા કોના પર ફર્જ છે ?

પ્રત્યેક મુસલમાન પુરુષ અને સ્ત્રી પર રોજા ફર્જ છે, શરત એ છે કે તે પુખ્લ હોય, સમજદાર હોય અને રોજા રાખવાની શક્તિ ધરાવતો હોય, અને સ્ત્રી માસિક-ધર્મ અને નિઝાસથી પવિત્ર હોય.

બાળકોના રોજા :

સંગીર બાળકો પર રોજા ફર્જ નથી. અલબત્ત, તેમના માતા-પિતા અને જવાબદાર લોકોએ તેમને રોજા રાખવાનું પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ, જો તેમના માટે રોજા રાખવાનું સંભવ હોય, જેથી તેમને આદત પડે અને રોજાની કઠિનાઈઓ સહેવાની ટેવ પડે. આ રીતે મોટા થઈને રોજા રાખવા તેમના માટે કંઈ મુશ્કેલ નહીં રહે. બાળક પર આમ તો રોજા ફર્જ નથી, પરંતુ જો તેઓ હિંમત કરીને રાખે તો તેને તેનો અજ (ઇનામ) અને સવાબ (પુણ્ય) અવશ્ય મળશે.

